

mal? Kuidas sa maja viimistlema hakkad, mis materjale kasutad? Neile küsimustele vastuseid otsides jõudsin savi, roo ja põhuehitisteni.”

Kui teatrijuht juba midagi ette võtab, siis ikka täiega. Ta jahtis kõikvõimalikku kirjandust, tellis välismaalt raamatuid. Ökovärk oli uus, huvitas meeletult ja meeldis. Ja seda kõike ei hoidnud ta vaid enda teada, oma teadmisi ja kogemusi, aga ka raamatuid, brošüüre, interneti väljatrükke on ta lahkelt laiali jaganud.

**Elektri hind võttis sõnatuks.** “Kui oled nii palju rassinud, ja see sammal ja savi, roog ja puit, kohupiimakrohv, siis on ju loogiline, et ka elekter pole see, mis traati mööda majja jookseb. Kujutasin ette, et siin peaks ikka täiesti sõltumatu olema.”

Jalakas uuris siiski Fortumist, mis see maksma läheb, kui elekter majja vedada. Ta nägu võtab hapu ilme. “See oli kolossaalne number, täiesti arutu number ja siis mõtlesingi, et selle raha eest ostan parem akud ja tuuliku või generaatori. Nii tegingi. Sealt see kõik peale hakkas.”

Rahanumber pidi olema selline, et paneb Jalaka veel aastaid hiljemgi imesta-

ma. Ta ei teadnud tol ajal täpselt, kuidas ta tuule- ja päikeseenergia jõul töötava elektrisüsteemi tööle saab, aga ta teadis, et saab. Eestis polnud ju sajandivahetusel veel kedagi, kes oleks väikemajapidamises alternatiivenergiat kasutanud ning neid süsteeme polnud kusagil kasutusel.

**Süsteem käima omaenese tarkusest.** “Kõik tuli endal välja mõelda. Generaatori tellisin USAst, akud Rootsist. Päikesepaneelid otsin Saksamaalt ja käisin neid ise ära toomas. Kõik muud vidinad, mis akude ja paneelide vahele käivad, need tellisin ka USAst. Loomulikult katsetasin, kuidas süsteem töötada võiks. Ma ei osanud mitut asja ette näha, mida nüüd tagantjärele tean. Oleksin võinud võib-olla rohkem uurida.”

Jalakas räägib, kuidas ta süsteemi rajades jännanud on, kuidas vigu teinud ja kuidas neid parandanud. Näiteks marsruudil paneelid-akud. “12 vati peal on suur kadu. Ma küll teadsin, aga ei arvanud, et see nii suur on. Oma arust panin piisavalt jämedad kaablid, aga siis mõõtsin. Mu tollased paneelid olid seal sauna juures, mõõtsin paneelide juurest ja siin

akude juurest ning sellel väikesel teekonnal akudeni – kolmandik elektrist oli kadunud.” Jalakasele sai selgeks, et süsteem, mis piisava hulga elektrit toodaks, peab olema ikka palju toekam – 48 vati peal ja topeltkaablid.

“Esimene süsteem oli selles mõttes eriti lahe, et sõpradele tegi tohutult nalja, kuidas keegi võib 20. sajandi lõpul nii õnnelik olla, kui lamp toas põlema hakkab,” naerab ökomees. Ta on selle esimese süsteemi üle tänini uhke, sest see oli enda välja mõeldud ja ise tehtud.

**Meretuule kasu.** Energiaallikatena jagunevad tuul ja päike maakodus enam-vähem pooleks. Kui, siis pigem toodab tuul elektrit rohkem, sest mere ääres löötsub peaaegu alati. Tuulegeneraator kõrgub 18meetrise masti otsas ning sinna, tuulikut hoidva masti külge on kinnitatud ka kaheksa päikesepaneeli.

Inverterid ja mõõdikud ning muud pisividinad on majas seinapeal, üks osa energiasüsteemist asub esikupõranda all. Jalakas juhatab esikusse ning tõstab põrandaluugi üles. Akud. Sellist elektrijaama polegi varem näinud. Esimesi akusid,

**LIPUMASTID SOODSALT!**



Aprillis lipumastid soodushinnaga al **175** EUR

**LIPUVABRIK**  
FLAG FACTORY  
EST. 1994

Mast püsti Tallinnas ja lähiümbruses al **138** EUR

Kohaletoomine Eestis al **79** EUR

**KAMPAANIA KEHTIB AINULT APRILLIS**

Vaata täpsemalt ja osta: [www.lipuvabrik.ee](http://www.lipuvabrik.ee)

info@lipuvabrik.ee | Tel 668 4270 | Türi 3, 11313 Tallinn



Mullad taimede soove arvestades!

**Istutusaeg on käes!**

**Õige kasvumulla leiad Matogardi tootevalikust**



[www.matogard.ee](http://www.matogard.ee)